COLUMN : DIRK STRIJKER

IVOREN TOREN

Identiteit

Er wordt binnen mijn afdeling ondermeer onderzoek gedaan naar de identiteit van plekken. Uitgangspunt daarbij is dat een bepaalde plek, zoals een dorp, geen identiteit heeft, maar een identiteit toegeschreven krijgt, door mensen. Dat betekent dat de identiteit van een dorp kan veranderen als er nieuwe mensen komen wonen of als de omstandigheden veranderen.

Recent hebben studenten twee Groningse dorpen onder de loep genomen, Zoutkamp en Kiel-Windeweer. Uit het onderzoek naar de identiteit van Zoutkamp, van student Paagman, komt naar voren dat veel Zoutkampers hun dorp nog steeds associëren met visserij en zee. Ook al ligt het dorp al bijna veertig jaar aan zoet water en is er zelden een vissersschip te bekennen. De associatie komt vooral voor bij mensen die er al langer wonen, of die nu nog iets met visserij van doen hebben. En dat zijn er heel wat; in eenzevende van de huishoudens werkt momenteel nog iemand in de visserij, en nog eens eenzesde heeft een baan die aan de visserij gerelateerd is. Voor veel Zoutkampers is Zoutkamp dus nog vooral een vissersdorp. Maar het omgekeerde bleek evenzeer. Mensen die nog niet zo lang in Zoutkamp wonen of niet iets in de visserij doen, associëren het dorp veel minder met zee en visserij. Zij noemen vooral rust en ruimte en de omringende akkerbouwgronden. Dat geeft aan dat de toegeschreven identiteit van een dorp kan veranderen als er nieuwe mensen komen wonen.

Het tweede onderzoek, van student Reiling, ging over Kiel-Windeweer. De aanleiding voor dat onderzoek was het heropenen van de vaarroute door het Kieldiep. Ook van de Kiel-Windeweerders is nagegaan waar ze de identiteit van hun dorp op baseren. Het antwoord was helder: kanaal, bruggen, bootjes en allerlei andere met water verbonden elementen. De vroegere aardappelmeelfabrieken zijn ze al lang vergeten, met de ooit geplaatste beelden en andere kunst hebben ze niets. We zijn erg benieuwd of we over een aantal jaren weer dezelfde uitkomsten vinden, of dat de vaarrecreatie de ‘kanaal’-identiteit misschien nog verder gaat versterken.

Een bijzonder element uit het onderzoek in Kiel-Windeweer is dat ook gevraagd is naar een algemeen waarderingscijfer voor het dorp. Het resultaat: de inwoners waarderen hun dorp zeer, ze geven gemiddeld een 8,1. Precies dezelfde vraag is ook gesteld in twee dorpen in Drenthe: Eext en Hoogersmilde. De Eexters gaven hun eigen dorp een 7,4, de Smildegers gaven Hoogersmilde zelfs maar een 7,0. Proficiat Kiel-Windeweer!

Dirk Strijker

Hoogleraar Plattelandsontwikkeling op de Mansholt-leerstoel
aan de Rijksuniversiteit Groningen
U kunt reageren via oogstgetuige@rug.nl

VERENIGING GRONINGER DORPEN

Nijsblad veur t Grunneger pladdelaand : Nummer 2 : 2008

Coverfoto:

Voor jong en oud...

Ringsteken in Uithuizen (2008)

een gezellige en terugkerende

activiteit.

Dizze raais:

Extra dikke editie: Cultuur!

- **Cultuur in Groningen**
- Culturele commissie in beeld

Dag van de regio opent deuren

Behoud de dorpswinkel!

Update: Plattelandsprojecten

Groeten oet; Holwierde

De Vereniging Groninger Dorpen
wordt gesteund door
de Provincie Groningen

provincie groningen

Contact

Vereniging Groninger Dorpen
Postbus 2019
9704 CA GRONINGEN

t 050-5734161
f 050-5776493
e info@groningerdorpen.nl
i www.groningerdorpen.nl

Bezoekadres

Wegalaan 3-5
Groningen

Redactie

Voor het aanleveren van kopij, mail de redactie:
nieuwsbrief@groningerdorpen.nl

ISSN: 184-060X

Van de Bestuurstafel

Bij het verschijnen van dit nummer van ons "Nijsblad" zitten de vakanties erop en is bijna alles weer als vanouds. Bijna alles.... Want binnen onze organisatie wordt druk gewerkt aan een nieuw beleidsplan voor de periode 2009 – 2013.
Een beleidsplan dat aangeeft waar we de komende vier jaar mee bezig gaan.
Het waarom we bezig gaan staat vast: de leefbaarheid van het platteland, in de breedste zin van het woord. Het hoe wordt momenteel beschreven.
Er is trouwens een geweldige, in mijn ogen de totale lading dekkende, naam voor het plan.
WIJ ZIJN VAN DE DORPEN... heeft de organisatie bedacht.
WIJ, de inwoners van onze prachtige dorpen, van Hamdijk tot Jipsingboermussel.
WIJ, als vereniging die u in vele gevallen vertegenwoordigt of u van goede info voorziet.

WIJ gaan voor ons nieuwe beleidsplan, wij zijn immers uw stem, de stem van het Groninger platteland.

Jan Boer, vice-voorzitter

De Vereniging Groninger Dorpen

De stem van het Groninger Platteland

De Vereniging Groninger Dorpen zet zich in voor een leefbaar platteland en behartigt de belangen van de bewoners van de Groninger dorpen. De vereniging doet dit met oog voor diversiteit, oor voor de geluiden uit de dorpen zelf en een brede visie op een leefbaar en vitaal landelijk gebied. De kerntaken van de vereniging zijn informatieverstrekking en voorlichting, ondersteu-ning van individuele leden, belangenbehartiging en onderzoek.
De Vereniging Groninger Dorpen is in 2006 ontstaan uit een fusie tussen de Vereniging Kleine Dorpen Groningen en de Vereniging Groninger Dorpshuizen. Haar achterban bestaat uit organisaties van dorpsbelangen, dorpshuisbesturen en besturen van wijk- en buurtcentra.

Agenda

kijk voor meer informatie op www.groningerdorpen.nl

6 oktober	Bestuursproatje, Baflo
16 oktober	1e avond Ondernemingsplannen dorpshuizen
18 oktober	Excursie dorpshuizen
28 oktober	2e avond Ondernemingsplannen dorpshuizen
5 november	Bestuursproatje, Meeden

Leden die willen kennismaken met het bestuur of punten willen aankaarten of bespreken: u bent van harte welkom bij het Bestuursproatje, tijdens de bestuursvergaderingen van de Vereniging Groninger Dorpen! De bestuursvergaderingen in dorpshuizen in de provincie vinden vrijwel maandelijks plaats. Komt het bestuur bij u in de buurt, dan ontvangt u een uitnodiging.

Colofon

Redactie
Marko Datema
Maartje Kiep
Niels Meijer

Met (tekst)bijdragen van
Bart Bagerman,
Jan Beekman,
Cor Eenkema,
Bouke Oudega, Provincie Groningen
Jan van der Meer, Support & Co
En de bij de artikelen genoemde/ geïnterviewde mensen

Foto's
Cover: Maartje Kiep
P 3: Nienke Vellema
P 5, 7, 9: Maartje Kiep
P 10, boven: onbekend/ Archief RUG
P10, onder: Jikke de Vries
P11: Dag van de Regio

Vormgeving
Niels Meijer (Tagtic.nl)

Dag van de regio opent deuren

Op 4 en 5 oktober openen ondernemers, kunstenaars en organisaties hun deuren voor het grote publiek. De vijfde editie van de Dag van de Regio staat in de steigers en belooft een boeiend aantal activiteiten te bieden. Dit jaar is gekozen het evenement te spreiden over twee dagen, zodat bezoekers meer activiteiten kunnen bezoeken. Nieuw onderdeel van het evenement is de koppeling met een speciaal thema: Ondernemen in het landelijke gebied. De Dag van de Regio is een leuk evenement om te bezoeken, maar wat kunnen dorpen er aan hebben?

'Laat iedereen in de omgeving de deuren openzetten van een winkel, museum, bed & breakfast, boerderij, sportschool of theeschenkerij en organiseer een leuke activiteit voor de bezoekers. Zorg met elkaar voor veel promotie en de dag van de regio is een feit'. Het concept is even eenvoudig als effectief; na vijf jaar blijkt de Dag van de Regio ieder jaar meer deuren te openen. Ook het aantal bezoekers stijgt. Dat zijn niet alleen toeristen die van heinde en ver komen. Het evenement trekt erg veel bezoekers uit de eigen regio. In Oost-Groningen, waar het evenement is ontstaan, kwamen het afgelopen jaar 12.000 bezoekers op het evenement af. 40% daarvan kwam van buiten de regio. Dat betekent dat er maar liefst 7.200 Oost-Groningers op de been waren. Volgens Elles Bulder, organisator voor de regio Oost-Groningen, is dat ook een belangrijk doel van het evenement; het bewustzijn onder bewoners vergroten dat ze in een bruisende regio wonen en weten wat er allemaal te doen is.

De organisatie probeert ondernemers te stimuleren om de deuren open te zetten voor het grote publiek. De enige voorwaarde die door de organisatie wordt gesteld is dat er een speciale, laagdrempelige activiteit wordt aangeboden aan de bezoekers. In ruil krijgen de deelnemers veel promotie voor hun activiteit. Dit jaar worden de activiteiten voor het eerst gekoppeld aan een thema: Ondernemen in het landelijke gebied. In de week voorafgaand aan de Dag van de Regio is dit thema onderwerp van een speciaal symposium. De organisatie hoopt daardoor dat mensen uit de regio met elkaar in contact komen en zich verdiepen in de mogelijkheden van samenwerking.

Volgens Elles Bulder biedt juist die samenwerking kansen voor succes. 'In Bellingwolde heeft een aantal mensen vorig jaar het initiatief genomen om onder het thema 'een hapje kunst eten' verschillende activiteiten aan te bieden: het plaatselijke restaurant bereidde lekkere streekproducten; het museum organiseerde een expositie over eten; de plaatselijke antiquair zette de kookboeken in de etalage en een kunstenares ging met bezoekers schilderen'. Volgens Bulder vinden bezoekers het prettig om zoveel mogelijk activiteiten op één locatie te bezoeken. De website geeft de bezoekers in een paar klikken een overzicht van actieve dorpen. Inmiddels volgen ook andere dorpen het voorbeeld van de samenwerking, zoals Midwolda.

Ook in Noord-Groningen is een soortgelijke tendens merkbaar. Weliswaar staat het evenement er nog in de kinderschoenen, steeds meer deuren worden tijdens de Dag van de Regio geopend. Patricia Boiten, organisator voor de regio Noord-Groningen, is ervan overtuigd dat samenwerking tot meer bezoekers leidt: 'In Onderdendam heeft een aantal horeca-ondernemers vorig jaar gezamenlijk een accordeonist ingeschakeld om een levendige sfeer in het dorp te creëren. De kracht zit er in dat je als dorp kijkt wat voor activiteiten je te bieden hebt. Door dit gezamenlijk te presenteren vergroot je de kans dat er bezoekers naar het dorp komen en ook in de toekomst nog eens terugkomen'.

Dag van de Regio vindt plaats op 4 en 5 oktober in de regio's Noord- en Oost-Groningen. Meer informatie is te vinden op de website: www.dagvanderegio.nl

Denk eens na over de mogelijkheden die uw dorp of dorpshuis heeft om de volgende keer mee te doen?

Groeten oet

In elke aflevering van dit Nijsblad wordt een dorp in onze provincie nader bekeken. Deze keer kijken we naar het dorp Holwierde.

Holwier

Een dorp ontstaan op niet minder dan drie aan elkaar gegroeide wierden, te weten Katmis, Holwirth (met een kerk uit de late 11e eeuw) en Bansum. Dat is Holwierde. Eigenlijk hoort Nansum, op de vierde wierde, er ook bij. Dorp en omgeving hebben een rijke religieuze achtergrond.

Secretaris Jacqueline de Jonge van Stichting Dorpsbelangen De Drie Maren: 'De speeltuin moet gerenoveerd worden. Er komt weer een jeugdhonk, ook voor de jongste bezoekers. Ernaast willen we een SOP, sportontmoetingsplek, met skatebaan waar jongeren altijd terecht kunnen. Speeltuinstichting, jongeren en dorpsbelangen klopten hiervoor afzonderlijk aan bij de Gemeente Delfzijl. Samen moesten we een plan maken: het project Speelruimte. De financiering is nu rond. Omdat bijvoorbeeld werknemers van Akzo Nobel in het dorp wonen, kon het Akzo Nobel Community Program ingezet worden. Nu nog het overleg met diverse betrokkenen en dan de realisatie! Voor de SOP en de skatevoorziening moet nog wel een artikel 19-procedure afgewacht worden.'

Trots is Jacqueline dat de uitbreiding van de bijzondere begraafplaats, in beheer van de begrafenisvereniging, na 30 jaar eindelijk gerealiseerd is. 'Leefbaarheid is ook dat je mensen kunt begraven in hun eigen dorp. We hebben emotionele reacties gehad'. Ook de aanpak van de Hoofdweg, tot een aantal jaar terug de provinciale weg, stemt dorpsbelangen tevreden. Het contact met de gemeente is erg verbeterd. Het pas opgestarte gemeentelijke dorpenoverleg heeft daarin volgens Jacqueline een belangrijke rol.

Er is weinig betrokkenheid en samenhang in het dorp. 'Het vinden van vrijwillige bestuurders is een probleem, ook voor dorpsbelangen. We proberen daarmee om te gaan, maar hoelang willen we ons zo nog belangeloos inzetten voor het gezamenlijke belang?' De betrokkenheid probeert dorpsbelangen te vergroten door leuke historische feiten over het dorp op de website te zetten. De prijsvraag voor een nieuwe straatnaam had verrassend veel inzendingen. Het jeugdhonk moet uiteindelijk zelfstandig gerund worden door jongeren. Ook OBS Hilliglo stimuleert het lokale bewustzijn bij kinderen. Dit jaar met het project Kunst in het landschap. Wordt niet altijd gezegd dat de jeugd de toekomst heeft?

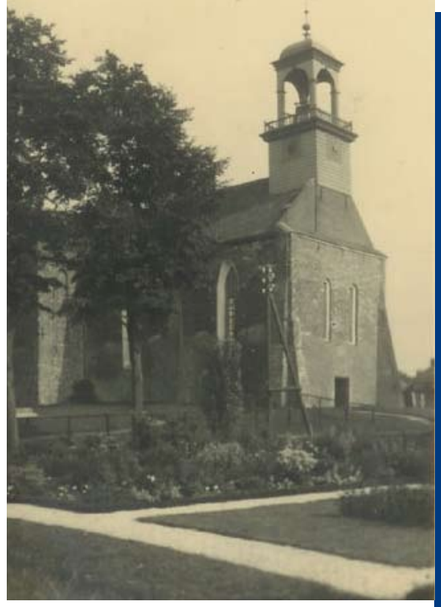

De kerk in 1900. Met de bovengrondse elektriciteitsmasten en op de kerk de prachtige klokkenstoel. De klokkenstoel raakte in WOII zwaar beschadigd en werd vervangen door de huidige dakruiter.

www.holwierde.net
www.holwierde.net/speelruimteproject

Dit dorp ligt aan Groningen Loopt!route N4.

Meer over de dorpswinkel in Holwierde? Kijk op pagina 4.

In oktober organiseert Dorpsbelangen een avond over het bestede en van de dorpsbudgetten van de Gemeente Delfzijl.

Een mooi beeld van de kerk in 2005, met de Groote Heekt die vanaf Appingedam naar het dorp toestroomt.

Nijs ient Kört

Voorontwerp POP - Namens het college van Gedeputeerde Staten presenteerde gedeputeerde Marc Calon op vrijdag 15 augustus het voorontwerp van het nieuwe POP tijdens een bijeenkomst. Provinciale Staten behandelen het Voorontwerp POP op 5 november. Aan het eind van dit jaar maakt het college een Ontwerp POP waarna begin 2009 de formele inspraakprocedure begint. Het streven is dat Provinciale Staten het uiteindelijke POP rond de zomer van 2009 vaststellen. Lees meer hierover op *www.provinciegroningen.nl/voorontwerppop* of op *www.popgroningen.nl.* Kijk voor de inbreng van de Vereniging Groninger Dorpen op *www.groningerdorpen.nl.*

Veiligheidshuis - In de loop van dit jaar wordt in Groningen een Veiligheidshuis ingericht. Een instelling waar alle mogelijke veiligheidsproblemen in stad en provincie de aandacht krijgen. In dit huis werkt de politie nauw samen met organisaties als OM, Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg, Reclassering en diverse andere zorg- en hulpverleningsdiensten en gemeentelijke instanties.

Successiewet - Heeft uw vereniging of stichting goed nagedacht over het omgaan met eventuele legaten (schenking vanuit een nalatenschap)? Uiterlijk 2010 gaan de belastingtarieven over ontvangen legaten (mits hoger dan € 1.9242) omlaag van 41% tot 68% naar maximaal 50%. Dit is het resultaat van een wijziging van de Successiewet.
Dan nog steeds is het interessanter als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) te worden aangemerkt. Uw instelling krijgt dan vrijstelling van betaling van successie- en schenkingsrecht, bovendien kunnen gevers hun gift aftrekken.

'Toplocaties' - Onder het motto 'Toplocaties' kunnen gebruikersgroepen van gemeenschapsaccommodaties als jongerencentra en buurthuizen bij het Oranje Fonds leuke en verbindende wensen indienen om hun locatie te verbeteren. De beste ideeën worden voor een totaalbedrag van € 1.5 miljoen gefinancierd! Bestuurders van deze voorzieningen ontvingen begin augustus een brief met nadere informatie. Zie voor meer informatie: *www.oranjefonds.nl/toplocaties.*

Leefbaarheidsfonds Acantus - Woningcorporatie Acantus gaat de Oost-Groningers helpen om voorzieningen in wijk, dorp of buurtschap te behouden. Met ingang van 2009 stopt Acantus jaarlijks 1,3 miljoen euro in een nieuw leefbaarheidsfonds. De spelregels die gelden voor het nieuwe leefbaarheidsfonds zijn na de zomer klaar. De bedoeling is dat het geld wordt verdeeld over het werkgebied van Acantus. Aanvragers dienen een projectplan in.

Vrijwilligersprijs 2008 - Ook dit jaar reikt de Provincie Groningen weer drie prijzen uit om de waardering voor vrijwilligerswerk te tonen. Vanaf 6 oktober kan op de genomineerden gestemd worden en eind oktober worden de prijzen uitgereikt. De provinciale vrijwilligersprijs wordt georganiseerd door het Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

Versterking dorpshuizencommissie - Als resultaat van diverse oproepen versterkt sinds kort Frans Traa de dorpshuizencommissie van de Vereniging Groninger Dorpen. De commissie bestaat nu uit Jan Boer (vice-voorzitter VGD), Pieter Knol (medewerker VGD) en Frans Traa (o.a. bestuurslid dorpshuis/ watersportcentrum Lettelbert, LAG-lid LEADER Westerkwartier).

Dorpsvisies - Naast de drie POP-pilots in Onderdendam, Garmerwolde en Nieuw-Beerta is ook hard gewerkt aan reguliere dorpsvisies volgens de keukentafelaanpak. Op 24 mei jl. was bijvoorbeeld de eindpresentatie van de dorpsvisie in Garrelsweer (zie foto). Ook Oudeschans, Sebaldeburen en Leermens hebben hun dorpsvisie afgerond. In Opende, Lutjegast en Wagenborgen is de afronding in zicht en in Ten Boer en Zoutkamp loopt de inventarisatie van ideeën. Starters op korte termijn zijn Froombosch, Zijldijk, MEER-dorpen en Grootegast.
Succes bij het (verdere) proces en maak jullie ideeën waar! Zoek de samenwerking met het Loket leve(n)de dorpen, buurdorpen, gemeente, woningcorporatie, Landschapsbeheer Groningen, waterschap etc. en natuurlijk de Vereniging Groninger Dorpen.

Dorpen bij Nacht - Visvliet, Zijldijk en Huizinge hebben zich aangemeld voor dit samenwerkingsproject van de Vereniging Groninger Dorpen en de Milieufederatie Groningen. Bewustwording van de waarde van donkerte op het platteland staat centraal. Binnen het project kunnen bewoners in deze dorpen gebruik maken van een subsidieregeling voor het vervangen van bestaande schadelijke buitenverlichting.

Teruggave energiebelasting - Dorpshuisorganisaties uit heel het land merken dat de teruggave van de energiebelasting aan dorpshuizen een stuk soepeler verloopt dan in het verleden. Cruciaal is dat in een dorpshuis voor meer dan 70 % sociaal culturele, religieuze, charitatieve, wetenschappelijke of algemeen nut beogende activiteiten worden uitgevoerd. Een kans die u niet mag laten liggen. De Vereniging Groninger Dorpen kan u helpen met aanvragen.

Inhoud

2. Agenda
Informatie
3. Nijs ient kört
4. Dorpswinkels
6. Plattelandsprojecten
7. Culturele commissie
8. Cultuur in Groningen
10. Groeten uut
11. Dag van de Regio
12. Column

Excursie dorpshuizen
Een kijkje nemen in enkele dorpshuizen? Dat kan met de excursie die de Vereniging Groninger Dorpen op zaterdag 18 oktober organiseert. Dorpshuisbesturen hebben de uitnodiging inmiddels ontvangen. Tijdige opgave is noodzakelijk. Voor meer informatie zie *www.groningerdorpen.nl.*

Online!
De vernieuwde website *www.groningerdorpen.nl* nu ook met een zoekmachine daarop met een overzicht van de Groninger dorpshuizen!

De presentatie van de dorpsvisie van Garrelsweer met op de foto Karl Wendel (voorzitter van Dorpsbelangen Garrelsweer) en Mattanja Breedveld (procesbegeleider, Vereniging Groninger Dorpen)

‘ONZE WINKEL VERDWIJNT!’

Welke mogelijkheden zijn er?

Een dorp is niet compleet zonder supermarkt. Dorpsvisies bevestigen dat dorpsbewoners er veelal ook zo over denken. Welke stappen kun je ondernemen als deze belangrijke voorziening uit je dorp of buurt dreigt te verdwijnen? Binnenkort verschijnt een handleiding voor de dorpen in Groningen. Wij spraken met Susanne Lemstra, van Com & Co. Zij verrichtte het nodige onderzoek voor deze handleiding die tijdens een miniconferentie op 10 oktober 2008 overhandigd wordt aan Douwe Hollenga, gedeputeerde van de Provincie Groningen, en aan Jan Wigboldus, voorzitter van de Vereniging Groninger Dorpen.

Stedum

In februari 2008 sloot de supermarkt in Stedum zijn deuren. Voor de eigenaar was het een lastig bestaan, met een moeilijke beslissing tot besluit. Met de supermarkt verdween een belangrijke openbare ontmoetingsplek – nu resteren nog de kerk, de school en het café waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. En voor wie gebonden is aan het dorp, is het ook vooral een praktisch verlies. Susanne Lemstra, inwoonster van Stedum, nam het initiatief om te kijken hoe de winkel kon blijven. Ze inventariseerde mogelijkheden en heeft regelmatig contact met Dorpsbelangen Stedum.

Handleiding

Stedum is geen geval apart. En als je toch mogelijkheden bekijkt, waarom deze niet toegankelijk maken voor meer dorpen? Het idee voor een handleiding was geboren. Susanne sprak met Sjikke Mulder van het Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen (CMO Groningen) en met Gert-Jan Oude Wesselink van het Alfacollege. In overleg met het project Loket leve(n)de dorpen werd een project opgezet, dat dit voorjaar startte. De handleiding geeft een overzicht van mogelijkheden, voorbeelden en een praktische scan. De handleiding wordt digitaal en als boekwerkje beschikbaar gesteld. Over de details van de verspreiding wordt nog overlegd.

Miniconferentie

Deze is op 10 oktober a.s. van 14.00-16.00 uur. De plaats en het exacte programma waren bij het ter perse gaan van dit nummer nog niet bekend. Dorpsbelangenorganisaties ontvangen een uitnodiging.

Super in eigen dorp

De concurrentie tussen de dorpswinkels en de winkels in grotere kernen is groot. Voor kleinschalige supermarkten is echter zeker een toekomst weggelegd. Er zijn diverse concepten onderzocht. Ook marktpartijen zien kansen. De handleiding beschrijft diverse varianten om een supermarkt op te zetten of te behouden.

Enkele zijn:

- Commerciële variant: zoals a) concept van groothandel Van Tol, ondersteunt kleinschalige supermarkten door een franchiseconstructie aan te bieden of b) concept van Stichting DBF, om een gebouw aan te schaffen en dit te verhuren aan een ondernemer.
- Maatschappelijke variant: zoals concept van Support & Co in o.a. Holwierde, werkt met medewerkers via leer- en werktrajecten (zie blauwe kolom), of bijvoorbeeld samen met woningbouwcorporaties.
- Onderwijsvariant: met een koppeling met onderwijs.
- Combinatiewinkel: niet alleen een supermarkt, maar ook andere functies waar het dorp behoefte aan heeft.
- Coöperatievariant: zeker mogelijk maar ingewikkeld. O.a. in ontwikkeling in Oostwold (gemeente Leek).
- Vrijwilligersvariant: een winkel gerund door vrijwilligers, kost veel inzet. Lauwerzijl heeft hier ervaring mee. Hun winkel is per 1 januari 2008 gesloten.

Support & Co

Support & Co exploiteert inmiddels verschillende Attent Buurtsupers in Noord-Nederland. De behoefte aan een supermarkt wordt gekoppeld aan een maatschappelijke functie: mensen met een beperking worden ingezet als personeel, via leer- en werkplekken. Een voordeel is dat dit, naast de inkomsten van de winkel, een tweede geldstroom oplevert. Niet overal is dit concept haalbaar; zo gelden wel bepaalde regels voor vestiging. Naast Holwierde is Support & Co ook daadwerkelijk gestart in Wijster, Geesbrug, Jirnsum, Aldeboarn en Varik.

In Holwierde

De enige supermarkt in Holwierde sloot een tijd geleden. Support & Co huurt het gebouw. In het najaar van 2007 opende deze winkel. Zowel medewerkster Carina Smit als Jacqueline de Jonge van Dorpsbelangen De Drie Maren geven aan dat de terugkomst van de winkel een grote aanwinst is voor het dorp. De Attent Buurtsuper moest wel haar klandizie terugverdienen. Eerst vooral de ouderen, nu ook steeds meer nieuwe gezichten. Het gevarieerde aanbod in deze winkel, zoals het verse brood uit Bierum, betaalt zich terug.
Carina begeleidt met veel plezier enkele ‘meewerkers’ die een leer- of werktraject volgen: ‘Zij hebben hun eigen plan van wat ze aankunnen en wat ze kunnen leren. Er is nog ruimte voor extra mensen.’
Dat de winkels van Appingedam en Delfzijl lonken, blijft een extra uitdaging voor deze supermarkt.

Museumhuis Groningen

Het Museumhuis Groningen is de koepel voor musea en collectievormende instellingen in de provincie Groningen. Er zijn 48 erfgoedinstellingen aangesloten. Het Museumhuis signaleert ontwikkelingen en is een verbindende schakel tussen landelijk en regionaal beleid. Daarnaast worden er projecten ontwikkeld en platformbijeenkomsten georganiseerd. Het fungeert tevens als kennis- en adviescentrum voor overheden op het gebied van cultuur- en erfgoedbeleid. Het Museumhuis is in de loop der jaren steeds erfgoedbreder gaan werken. Dat blijkt vooral bij de ontwikkeling en uitvoering van projecten.
‘Groningen kenmerkt zich door de vele kleinschalige musea,’ geeft consulent algemene zaken Thea Pol aan, ´en die zijn vaak afhankelijk van vrijwilligers.’
Het Museumhuis heeft ondermeer een docent cursussen/ trainingen en een consulent Behoud en Beheer, die adviseert over licht en klimaat en aspecten met betrekking tot veiligheidszorg. Ook vragen over salarissen of presentatiemateriaal kan men aan het Museumhuis stellen.

Leden kunnen profiteren van de contactmomenten met collega-instellingen tijdens platformbijeenkomsten (voor directeuren, kleine musea, landbouwmusea en educatie).
Twee landelijke projecten die het Museumhuis op het moment uitvoert, zijn Veiligheidszorg, waarbij musea worden ondersteund bij het schrijven van een calamiteitenplan, en Museumregistratie, waarbij musea getoetst worden op hun kwaliteit. Een eigen initiatief is het Masterplan Waddenland. ´Het Masterplan is ontwikkeld voor erfgoedinstellingen in het Noord-Groninger kustgebied en wil er voor zorgen dat er samenhangende, sterke en duurzame presentaties worden gerealiseerd waarmee een groter publiek kan worden bereikt. Hoe kun je de kleine instellingen daarvan laten profiteren, daarbij ondersteunen? Het masterplan levert een kapstok op.’

Vanaf 2009 krijgt het Museumhuis een provinciale taak in het ondersteunen van erfgoedinstellingen op het gebied van educatie.

Meer doen met cultuur?

Mogelijkheden met o.a.:
Dorpskrant
Website
Scholen
Dorpsfeest met activiteiten als vossenjacht
Evenementen
Tentoonstelling
Dorpsgids
Boeken over o.a. boerderijen, kerken, architecten (populair)
Routes (populair)
Denk ook aan activiteiten samen met o.a. galerieën.

Cursus dorpsarchieven

In dorpen wordt veel verzameld over het dorp: ontstaansgeschiedenis, mensen, gebouwen, gewoonten. Over hoe je dit o.a. kunt bewaren en gebruiken heeft de VGD in 2006 een thema-avond georganiseerd in Visvliet. Dit samen met de RHC Groninger Archieven en de provinciale archiefinspectie. Twee nieuwe avonden in andere regio’s worden nu voorbereid.

Cultuur in Groningen

Om u kennis te laten maken met een aantal organisaties die van alles van de Groninger cultuur weten, ging de VGD op bezoek bij het Cascadeplein en het Lopende Diep, beiden in de stad.

Huis van de Groninger Cultuur

Het Huis van de Groninger Cultuur stimuleert activiteiten en organisaties gericht op het ontwikkelen, verspreiden, behouden en beschermen van de Groninger cultuur en informeert daarnaast particulieren, culturele organisaties, instellingen en overheden. Het heeft een belangrijke loketfunctie, kan initiatieven verder op weg helpen en zelf projecten uitvoeren. Er zijn kleinschalige subsidiemogelijkheden voor bovenlokale initiatieven. Met het Platform culturele organisaties brengt het zo´n twee keer per jaar organisaties bij elkaar die zich onder andere bezighouden met van alles tussen taal, historisch erfgoed, educatie en folklore.

Enkele activiteiten waar het Huis bij betrokken is: de pervinzioale Grunneger schriefwedstried, Groninger Boekendagen, Dag van de Groninger Geschiedenis (11 oktober a.s.). Ook is men betrokken bij Het verleden van Groningen (www.verledenvangroningen.nl). Andere grote projecten zijn de Canon van Groningen en het Verhaal van Groningen. Lezen over verhalen van vroegen of over ijkpunten in de Groninger geschiedenis? Kijk eens op de goed bekeken website www.hetverhaalvangroningen.nl.

Consulent Margriet Dijk beschrijft cultuur als ´alles wat mensen bezighoudt, wat mensen met elkaar verbindt.' Een breed begrip dus. 'De mensen in dorpen weten zelf heel goed wat ze met de cultuur daar kunnen doen. 's Zondags zouden wel meer pleisterplekken open kunnen zijn'.

Dit jaar is het jaar van het religieus erfgoed, volgend jaar het jaar van de tradities. Heeft Groningen veel tradities? 'In Groningen komen weinig tradities voor, het meest nog op dorpsniveau' geeft Margriet aan. 'Groningen is meer gebouwd op karakter. En daarin herken je ook onze volksaard. Niet zozeer in tradities; dat is meer het bijzonder maken van wat gewoon is.´

Grunneger Toal

Zo'n drie jaar terug kwam er in samenwerking met de Stichting Grunneger Toal een einde aan het versnipperde aanbod van cursussen op het gebied van het Gronings. De eerste docenten Gronings geven nu cursussen spreken, lezen en schrijven. Emmy Iwema, coördinator van de stichting: 'De huidige cursussen zijn pedagogisch opgezet en uniform van karakter. Wel met enkele regionale varianten. De kwaliteit van onze streektaal staat voorop.' Margiet Dijk vult aan: 'Dat taal levendig is en verandert, moeten mensen accepteren. Het Gronings als streektaal moet echter wel behouden blijven.' Sinds kort is er ook een cursus Grunnegs proaten. Volgens Emmy wordt de drempel om Gronings te praten vaak door Groningers zelf opgelegd. 'Het is belangrijk om de angst voor het spreken weg te nemen. De belangstelling geeft duidelijk aan dat het Gronings leeft. Het oubollige is eraf.´

De cursussen van de Stichting Grunneger Toal worden gegeven in de stad en provincie. Zelfs in Amsterdam zijn twee cursussen georganiseerd. 'Is er animo? Neem dan contact met ons op! We kunnen cursussen tot maximaal 15 lessen begeleiden, maar ook bijvoorbeeld lezingen over het Gronings of een stoomcursus zijn mogelijk.'

En Gronings en kinderen? 'Kinderen hebben een groot schakelvermogen voor talen. Uit de Veurleescup, waaraan zo'n 30 scholen meedoen, blijkt steeds weer het hoge niveau. Ook de Grunneger Leskist, enthousiast ontvangen, moet spelenderwijs bijdragen aan het enthousiasme van kinderen voor het Gronings. De leskist bevat veel muziek, verhalen, spellen en taalboeken.' Basisscholen kunnen de leskist lenen bij het Huis van de Groninger Cultuur.

Cascadeplein 4, Groningen

Huis van de Groninger Cultuur
050-5992060/ 050-5992061
www.huisvandegroningercultuur.nl
(aanrader: zie links)
Stichting Grunneger Toal
050-3012404
www.grunnegertoal.nl
Regionaal Historisch Centrum (RHC) Groninger Archieven
050-5992000
www.groningerarchieven.nl
(aanrader: zie links)
Gronings AudioVisueel Archief (GAVA)
050-5992000
www.gava.nl
Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen (OVCG)
050-5992027
www.ovcg.nl

Lopende diep 8, Groningen

Museumhuis Groningen
050-3130052
www.museumhuisgroningen.nl
(nog niet operationeel)
Groninger Molenhuis
050-3121694
www.groningermolens.nl

Overig

Concept-cultuurnota 2009-2013
www.provinciegroningen.nl
2008 Jaar van het religieus erfgoed
www.2008re.nl
2009 Jaar van de traditie
www.traditie.nl,
www.hetjaarvandetraditie.nl

Dé juiste variant voor Stedum is nog niet gevonden. Het risico voor Support & Co bleek te groot. Het dorp is nog in gesprek met diverse partijen. Ook kijkt het dorp naar mogelijkheden voor toevoeging van andere functies zoals een klussen- of bezorgdienst.

Via ICT

Is een fysieke winkel niet mogelijk, ook dan zijn er mogelijkheden. Bestellen van boodschappen via internet is in opmars. Maar niet alle winkelketens bezorgen overal en internet is niet voor iedereen toegankelijk. Een dorpshuis met openbaar internet zou hierin een rol kunnen vervullen.

Zo wordt voor het dorpshuis in Thesinge gekeken of er een pilot opgezet kan worden met behulp van IQare. IQare is een systeem waarbinnen de gebruiker toegang heeft tot telecommunicatie, zorgaanbieders maar ook winkels en nog veel meer.

Aansluitend hierop zijn de gemeenten Winsum, Bedum en Ten Boer bezig met de voorbereiding van het gezamenlijke 'verzamelstee'-project: een plek waar allerlei voorzieningen worden gecombineerd zoals de (virtuele) supermarkt, een loket met consulenten op het gebied van wonen, zorg en welzijn, en een virtueel loket voor bijvoorbeeld gemeentelijke dienstverlening. Een creatief project waarin voorzieningen voor iedereen dichtbij blijven. De Vereniging Groninger Dorpen zit in de klankbordgroep die bekijkt in hoeverre beide projecten elkaar kunnen aanvullen.

Of anders

Is dit allemaal niet mogelijk: soms zijn er mogelijkheden met de SRV of de plaatselijke markt en er bestaat zelfs een boodschappenautomaat! En anders is er misschien die aardige dorpsgenoot...

Boodschap...

Niet voor iedereen is het even belangrijk een supermarkt, al dan niet gecombineerd met andere functies, in het dorp te hebben. Voor de leefbaarheid in een dorp is het wel van belang voorzieningen te houden. Denk alleen maar aan de mensen die om verschillende redenen gebonden zijn aan het dorp; de mensen die minder mobiel zijn, geen vervoer hebben, of jonge gezinnen met kinderen.

Het is belangrijk dat men zich realiseert dat de enige supermarkt in een dorp een particuliere en een publieke functie heeft. Het bestaansrecht ervan valt of staat met de ambitie en ondernemerskwaliteiten van de winkelier, én met de bereidwilligheid van mensen om hier (een deel van) hun boodschappen te doen.

Meer info over de handleiding
Susanne Lemstra,
stedum@comenco.nl

PUBLIEKE FINANCIERING VOOR PLATTELANDSPROJECTEN

Nieuwe organisatie: wat levert het op?

Met de start in 2007 van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) en de uitwerking ervan in het Provinciaal Meerjarenprogramma (PMJP) zou het voor initiatiefnemers gemakkelijker worden publieke gelden aan te vragen voor projecten op het platteland. Het was bijvoorbeeld lang niet altijd duidelijk waar we de juiste subsidie konden vinden. Ook duurden procedures soms bijna demotiverend lang. Op deze pagina kort hoe het er nu voor staat.

De regio staat centraal in de organisatie van het PMJP. De regionale programmamanager landelijk gebied, in dienst van de Provincie Groningen, is het eerste aanspreekpunt voor initiatiefnemers. Deze heeft grote kennis van het speelveld van plattelandsontwikkeling. Daarnaast zijn fysieke regioloketten in ontwikkeling, de zogenaamde plattelandshuizen: locaties waar initiatiefnemers, overheden, organisaties en programmamanagers elkaar kunnen ontmoeten. Dit sluit uitstekend aan bij LEADER, een Europees programma dat plattelandsontwikkeling stimuleert door initiatieven uit de regio te ondersteunen en te versterken. Noord-Groningen en vijf van de negen gemeenten in Oost-Groningen hebben door hun ervaring met LEADER voorsprong op West- en Centraal-Groningen. Achter de schermen wordt hard gewerkt aan een goede organisatie; dat kost tijd. Soms ondervinden initiatiefnemers er nog (even) hinder van. Positieve effecten zijn er volop zoals efficiëntere voorbereiding, meer inspiratie, samenwerking en kwaliteit.

Voor meer achtergrondinformatie:
www.provinciegroningen.nl,
ga naar Groningen in gebieden

Noord

Vele initiatiefnemers hier zijn inmiddels gewend aan de structuur voor het opzetten en de financiering van projecten, zij weten de weg goed te vinden. Ga zo door! Wel wordt er gewerkt aan de realisatie van een plattelandshuis, nog dit jaar, waarin ook de Vereniging Groninger Dorpen deelneemt. Een extra kans voor dit gebied is het Waddenfonds, vooral voor groepen van initiatiefnemers.

Programmamanager: Jan Beekman
T 050-3164700
E hoogeland@provinciegroningen.nl
www.leaderhoogeland.nl

Oost

Naast het Oldambt en Westerwolde kunnen nu ook de Veenkoloniën en de gemeente Winschoten aanspraak maken op middelen vanuit LEADER – maak daar gebruik van! Daarnaast is een vernieuwd Plattelandshuis Oost-Groningen op komst. Niet meer in Wedde, maar per 1 november in Molen Edens in Winschoten. De opzet is versterkt en verbreed. Een van de elementen is dat u er straks, naast de vertrouwde partijen, ook bijvoorbeeld het Regionaal Ondernemingsinstituut (ROI), Vereniging Groninger Dorpen, Landschapsbeheer Groningen en Dienst Landelijk Gebied vindt.

Programmamanager: Cor Eenkema
T 050-3164718
E oostgroningen@provinciegroningen.nl
www.leaderoostgroningen.nl

West

De plattelandsontwikkeling in het Westerkwartier kreeg een forse impuls met de Werkgroep Streekinitiatief Westerkwartier (WSI). Sinds vorig jaar is het Westerkwartier geheel LEADER-gebied en daarmee zijn er meer mogelijkheden voor (een loket voor) plattelandsprojecten: het plattelandshuis is in ontwikkeling. Hierin zullen overheden en anderen zoals WSI, de toekomstig toeristisch aanjager en de Vereniging Groninger Dorpen deelnemen. Een eerste waardevol plattelandscafé werd georganiseerd door WSI en de LAG (verbonden aan LEADER). Begin oktober volgt een tweede.

Programmamanager: Bart Bagerman
T 050-3164346
E westerkwartier@provinciegroningen.nl
www.leaderwesterkwartier.nl
info WSI/ plattelandscafé:
www.westerkwartier.org

Centraal

Deze regio is geen officieel LEADER-gebied maar beschikt wel over een ruime voorraad aan plattelandsontwikkelingsgeld. Het regioloket wordt gevormd door het Regioteam Vitaal Platteland, bestaand uit MKB Noord, Staatsbosbeheer, LTO Noord, Vereniging Groninger Dorpen, de vier gemeenten en de regiomanager. Initiatiefnemers kunnen contact met de leden van het Regioteam opnemen. Het Regioteam bekijkt hoe initiatiefnemers ondersteund kunnen worden en adviseert de provincie over de subsidieaanvragen. Het Regioteam organiseerde inmiddels een eerste succesvolle ronde van plattelandscafés met ruim 200 belangstellenden.

Programmamanager: Bouke Oudega
T 050-3164038
E centraalgroningen@provinciegroningen.nl

PMJP, één programma per regio

In het PMJP zijn per regio alle relevante budgetten en subsidieregelingen van overheden voor het landelijk gebied gebundeld; de bedragen gekoppeld aan doelen en resultaten binnen bepaalde thema's.

Eén aanvraag

De regio´s werken eraan dat u als aanvrager één aanvraag voor een bijdrage van publieke gelden doet. Zelf puzzelen naar de hoogte van bijdragen uit diverse regelingen is niet meer nodig.

Ontmoeting

De ontmoeting tussen initiatiefnemers en ondersteunende instanties/ organisaties kan mooie dingen opleveren. Plattelandscafés, ontmoetingsbijeenkomsten met dit als doel, zijn in opmars in de regio. Ook is het netwerk platteland Noord-Nederland onlangs nieuw leven in geblazen.

VGD in de regio

De Vereniging Groninger Dorpen (VGD) is betrokken bij deze ontwikkelingen en ziet hen als erg waardevol voor de dorpsbelangen en dorpshuizen, en voor onze organisatie. Zodra concreet is hoe de VGD invulling aan de verschillende plattelandshuizen geeft, informeren wij u daarover. Leden kunnen altijd contact met de VGD opnemen over o.a. ondersteuning bij de ideevorming of bij het schrijven van projectplannen.

Het is mogelijk de informatie in dit artikel te gebruiken voor bijvoorbeeld uw dorpskrant. Neemt u voor een digitaal bestand contact op met de VGD.

Actieve culturele commissie

Een kijkje in Tinallinge

Spontaan nam de Dorpsvereniging Tinallinge contact op met de redactie van dit Nijsblad, konden we niet een keer aandacht besteden aan de culturele activiteiten in hun dorp? Een mooie toevalstreffer gezien het volgende artikel, en de VGD bezocht in Tinallinge John Vaneman, Ap Rutges en Theo Joostens. Laat u inspireren door dit dorp dat zich weet te profileren en onderscheiden met de boeiende activiteiten van de lokale culturele commissie!

Tinallinge (gemeente Winsum) is een karakteristiek klein wierdendorp met 41 woningen en iets meer dan 80 inwoners, met het buitengebied erbij. Tinallinge heeft een hechte en tevreden gemeenschap en er gebeurt veel. De Dorpsvereniging Tinallinge houdt zich vooral bezig met ´de gezellige activiteiten´ in het dorp; de vereniging wil zich niet zozeer als spreekbuis van het dorp manifesteren. Onder haar paraplu vallen de groencommissie en de Culturele Commissie Tinallinge.

Prominent midden in het dorp staan de kerk, met 13e-eeuwse fundamenten, en er tegenover de voormalige school ('het gebouwtje'). Het gebouwtje wordt tegenwoordig als dorpshuis gebruikt; zo´n zeventien jaar geleden was een opknapbeurt noodzakelijk. Net als bij andere activiteiten en werkzaamheden stonden ook hier weer vrijwilligers en plaatselijke bedrijven paraat om hun bijdrage te leveren. Direct na de feestelijke opening stelde een inwoonster haar werk tentoon. Bewoners waren zo enthousiast over deze expositie dat ze dit vaker wilden doen, naast de activiteiten die al voor de bewoners werden georganiseerd. Ze wilden het serieuzer oppakken en ook de kerk erbij betrekken. En zo werd de Culturele Commissie Tinallinge geboren.

Het programma van de Culturele Commissie Tinallinge is inmiddels uitgegroeid tot een programma met voor elk wat wils. Zo kunnen liefhebbers in de kerk terecht voor een sfeervol optreden van koren (van klassiek tot popmuziek) en in het gebouwtje voor een tentoonstelling en een jazzconcert. Ook een toneelvoorstelling behoort inmiddels tot het programma. In de gebouwen is plek voor zestig tot tachtig mensen.

De commissie doet ook andere dingen. Sinds dit voorjaar staat er weer, net als vroeger, een pomp voor het gebouwtje; gerealiseerd door de dorpsvereniging. De pomp is gemaakt door een vakman uit het dorp. Met de onthulling ervan ontstond het 'pompfeest'. De commissie wil dit feest blijven houden en combineren met de jaarlijkse BBQ en meer kinderactiviteiten. Met steeds meer kinderen in het dorp wil de commissie met de ouders kijken of er bijvoorbeeld kindertheater georganiseerd kan worden. Verder kent het gebouwtje een keer per maand open avond voor de bewoners, soms als voorleesavond of met een lezing.

De commissie doet het werk met veel enthousiasme en kan het goed aan. De kwaliteit van de activiteiten bereikt een steeds hoger niveau en er is nu routine in de organisatie. Volgens de heren is Tinallinge veel bekender geworden door de activiteiten van de commissie. Niet alleen dorpsbewoners waarderen het programma, maar zeker ook anderen. En ook bij artiesten staan de sfeervolle concerten goed bekend waardoor het, ook dankzij hun eigen netwerk, de commissie weinig moeite kost om goede artiesten aan te trekken. Maar, omdat de commissie geen stichting is, zijn de geldstromen beperkt. Met dank aan, inmiddels, diverse sponsoren en veel eigen inzet kan de commissie nog steeds lage entreegelden aanhouden. Zo blijft het culturele aanbod in Tinallinge laagdrempelig en voor iedereen toegankelijk, en wordt Tinallinge op de kaart gezet.

De cultuur van Tinallinge zelf:

- De wierde is archeologisch monument. Via de ossengang kun je rondom de wierde; ook stukje Grunneger Toalroute (met Groninger gedichten).
- De bebouwing. Het electriciteitshuisje bij de kerk en het voorhuis van een van de boerderijen zijn monument. Het oudste huisje stamt uit de 18e eeuw.
- Lokale ondernemers, vroeger en nu.
- De kerk met diverse unieke elementen: restanten van een orgelpaneel; een uurwerk gebaseerd op het Huygens uurwerk; restanten van fresco´s met Christus aan het kruisbeeld; een dusdanig gerestaureerde preekstoel die nu bekend staat onder het Tinallinger type (gerestaureerd door een zich hierin gespecialiseerde plaatselijke timmerman). Kerkdiensten nog eens in de vijf à zes weken. De kerk is onlangs gerestaureerd. Er wordt gesproken over overdracht van kerk en het gebouwtje aan de Stichting Oude Groninger Kerken.
- Via het Kerkpad naar de prachtige Kruidentuin met een mooi abstract beeld en een boomgaard. Iets naar rechts een speeltuin, ook gebruikt als rustplek.
- Soms zijn enkele tuinen opengesteld.

Meer informatie:
www.tinallinge.info